

Szerkesztőség kiadé-
biratal és nyomda

Cluj-Kolozsvár, St. Barón
3. Pop. (Brassai-utca) 15.

Telefon: Szerkesztőség
és kiadóhivatal 11. 8.
36. N. Sz.

Kéziratok kizárólag a
szerkesztőséghez cím-
ezendők. Kéziratokat nem
adunk vissza.

UJ KELET

ZSIDÓ-POLITIKAI-NAPILAP

ELŐFIZETÉSI ÁRAK
Romániában

Egész évre — 850
Félévre — 460
Negyedévre — 240
Egy hónapra — 85
Egy szám ára pályaud-
varon és vidéken is 4 lej
Bukarestben — 5.—

Csehszlovákiában

Egy hónapra — ck 35.—
Egy szám — 1-50

1925 július 31 Péntek

Cluj-Kolozsvár * VIII. évfolyam * 174 szám

5685. Ab 10

Samuel és Horthy

Budán a magyar királyok egykori reziden-
ciájában talán már holnap két kormányzó fog
egymással szembenállni. Az egyik, a királyi
palota mostani lakója, Horthy Miklós, a másik
Palesztina volt főkörmányzója, sir Herbert Sa-
muel. Fercsa találkozás lesz. A két államfő a
nyugateurópai diplomáciai formák között fog
egymással kezet fogni, sima francia szavakkal
fogják egymást üdvözölni és egyik sem fogja
elmondani a másiknak, hogy a lelke mélyén
hogyan vélekedik erről a találkozásról. A dip-
lomataik köztes homloka szigorú ketreche-
zésre a meztelenül elgondolt igazságokat, a ki-
noson pedáns udvariassági frazeológia pedig
ezüst papírra tudja csomagolni a legbántóbb
véleményt is.

Pedig kár, hogy ezen a találkozáson nem
fog csizte szó elhangzani. Jó volna, ha a két
kormányzó mint két magánember tudna egy-
más mellé ülni és keresetlen szavakkal tudnák
kicsereálni véleményeiket. Mert a két kormányzó
a mai idők két végtelének szimbóluma. Az
egyik azzal az ürüggyel, hogy a maga fajtáját
védi, a gettók szük sikátoraiba szeretné vissza-
kergetni a magyar globusz zsidóit, a sárga folt-
nak keserű helyegét akarja újra rástítni a zsi-
dókra, hogy újra és újra megcsufolhassák em-
beri mivoltukat.

A másik az új életre ébredt ősi földet kor-
mányozta őt esztendőn keresztül. Az ősi-új földet,
amely kiegyenesíti a meggörbült derekakat,
elpihenteti a riadt és tétova szemeket, letörli
az arcokról a megcsufolás szégyenét, büszke,
erős és egészséges emberré neveli hazatérő fiait.

Az egyik a rémitő multnak éjjeltájában
visszajáró kísértete, a másik az eljövendő idők-
nek harsonás hírnöke. Az egyik a maga fajtá-
jának türelmetlen védelmében a zsidók fájdal-
mára szomjazott és úgy hitte, hogy a zsidók
véréből és könnyéből sarjad majd ki saját faj-
tájának boldogsága. A vér elfolyt, a könny el-
csorgott, de nem fakadt belőle jólét, csak pa-
nasz és gyász. A másik, amikor Palesztinában
zsidó fajtájának gyenge palántáit gondozta,
gondosan örködött azon, nehogy a legeseké-
lyebb bántódás érje az ősi földön lakó másik
népet, az arabokat, mert úgy hitte, hogy csak
a kölcsönös megértés és a béke jegyében szü-
lethetik új életre a biblia népe. Gondos aggó-
dásában annyira ment, hogy az arabokat talán
még jobban istápolta, mint a saját maga zsidó
fajtáját.

A két végtel két szimbóluma most szembe
kerül egymással. Hideg és udvarias szavakkal
fogják köszönteni egymást, de a szemek per-
zselő tüzeiben meglátja az egyik a kísértetjáró
multat, a másik pedig az ígértes és igaz jó-
vendőt.

Októberben összeül az Interpar- lamentáris unió.

Washington, július 30. Az interparlamentáris
unio huszonharmadik konferenciáját október hónap-
ban tartják meg Washingtonban. A konferencia,
amelyen huszonnyolc nemzet vesz részt, főleg a
kisebbségi kérdéssel fog foglalkozni.

Az angolok elutasították a franciák moratóriumkérését

London, július 30. Az angol-francia adósság-
tárgyalásokon a francia delegátusok tízévi morató-
riumot kértek. Anglia, azzal az indoklással, hogy
Amerika sem engedélyez haladékot az angol adóssá-
gokra, a moratóriumot megtagadta.

Macdonald és Lloyd George az új angol flottaprogram ellen

(London, július 30. Az Uj Kelet tudósítójától.)
Az alsóház mai ülésén Macdonald volt minisz-
terelnök élesen bírálta az új angol flotta-pro-
gramot, amely — szerinte — egy új világhá-
boru előkészítését jelenti. Macdonald tiltakozott
az admirális ama eljárása ellen, hogy lemondá-
sával fenyegetőzve kényszerítette ki a kormány-
tól a program elfogadását.

Ezután Lloyd George szólalt fel, aki szin-
tén támadta a flotta-programot és rámutatott
arra, hogy Angliát legfeljebb a francia légy-
flotta veszélyeztetheti. Ez a lázas angol fegy-
verkezés — mondotta Lloyd George — ered-

ménytelenné teszi az általános lefegyverkezés
törekvéseket.

Az interpellációkra Churchill pénzügyimi-
niszter válaszolt, aki kijelentette, hogy Anglia
csak abban az esetben hajlandó engedni flotta-
programjából, ha a többi államok is korlátoz-
zák a flottaépítést. Churchill hangsúlyozta, hogy
az angol flottaegységnek legalább olyan erős-
nek kell lennie, mint a többi nagyhatalmak
legerősebb hajóegységeinek. Végül szavazásra
került a sor, amely 267 szavazattal 140 ellen-
ben elvetette Macdonaldnak és Lloyd Georgenak
a flotta-költségvetés leszállítására tett javaslatait.

Herbert Samuel felkeresi Horthy kormányzót

(Budapest, július 30. Az Uj Kelet tudósítójától.) Palesztina volt kormányzója, Sir Herbert
Samuel, Palesztinából visszatérően Konstantinápolyon és Bukaresten keresztül, ma délben két
órakor a belgrádi hajóval felcsége és családja kíséretében Budapestre érkezett. Sir Herbert
Samuel a Hungária-szállóban már napokkal előre lefoglalt lakosztályában szállt meg és a dél-
utáni órákban Budapest nevezetességeit tekintette meg. Sir Herbert Samuel Budapest interjut
senkinek nem adott. Sir Herbert Samuel csak néhány napig fog Budapesten időzni és felkeresi
ott tartózkodása alatt Horthy Miklós kormányzót is.

Nem lesz világsztrájk,

de az angol bányászok sztrájkja még mindig fenyeget

(Cluj-Kolozsvár, július 30. Az Uj Kelet tu-
dósítójától.) Az angol bányászok tudvalevőleg
néhány héttel ezelőtt bérmozgalmat kezdtek.
Ezt a bérmozgalmat az tette szükségessé, hogy
a bányatulajdonosok a bányászok bérért leszáll-
ították. A bérleszállítás viszont folyamánya
annak a válságos helyzetnek, amelyben az an-
gol szénipar van. Az angol szén mindenekelőtt
elvezette legnagyobb piacát, Oroszországot.
De ezenkívül csökkent a többi államokba irá-
nyuló exportja is. A békevétkben Németország
volt az angol szén egyik legnagyobb vevője.
A háború óta azonban csodálatos módon
megsokszorozódott a német széntermelés és
ma már Németország nemcsak, hogy nem
szorul importra, de maga is szállít külföldre
szénét. Lengyelország pedig, amely szintén ha-
talmos mennyiségben vásárolt régebben szénét
Angliától, ma önálló szénterülettel rendelkezik,
nevezetesen Sziléziával, amelyet kizárólag
óriási szénbányái miatt csatoltak hozzá.

Sztrájk előtt

Az angol piac ennél fogva szinte teljesen
elvezette légebbi arányait és ma alig tesz ki
annyit, amennyit az angol széntermelés egy-
ötödének elhelyezését biztosíthatja. A banya-
tulajdonosok a felhalmozott készleteket nem
tudják sehogy sem eladni és ebből származó
veszteségeiket részben munkabér-leszállítással,
részben munkáselbocsátással próbálták ellensu-
lyozni. A bányászszakszervezetek azonban ha-
lyos ellenállást fejtenek ki a tervezett re-
dukciókkal szemben és ha a kormány az utolsó
pillanatban nem talál módot a békés megol-
dásra, az angol bányászsztrájk a legközelebbi
napok egyikén kitör.

Mai távirataink részletesen beszámolnak a
bányász-internacionálé újabb lépéseiről és külö-
nösen figyelemreméltó az az állásfoglalás, amelyre
a német bányamunkások határozták el magu-
kat akkor, amidőn az egyidejűleg való szoli-
káris sztrájkot a maguk részéről megtagadták.
Ez pillanatra sem tűnhetik fel azonban olyan
szemben, mintha a nemzetközi munkásközösség
érzése meggyengült volna. Németország a nem
szűnő jóvátételi kötelezettségek terhe alatt nyög

évek óta és ma is még olyan helyzetben van,
hogy belső egyensúlyának fentartásához minden
egy munkáskézre szüksége van. A világ bá-
nyamunkássága azonban meg fog tenni minden
lehető abban az irányban, hogy angol társai-
kat a maguk harcában diadalra segítsék.

Részletes jelentéseink a következők:

Nem lesz nemzetközi bányászsztrájk

London, július 30. A bányamunkások inter-
nacionáléja, Smith elnöklésével, tegnap össze-
ült. Megjelentek Anglia, Belgium, Csehszlovákia,
Hollandia, Németország és Franciaország dele-
gátusai. Ausztrália és az Egyesült Államok ki-
mentették magukat. A napirenden a bányamun-
kások általános helyzete szerepel, különös te-
kintettel az angol krízisre. Az angolok indit-
ványt nyújtottak be, amelyben kérték az inter-
nacionálét, mondja ki, hogy az angol banya-
munkások esetleges sztrájkja esetén, valamennyi
állam bányászai támogassák angol társaikat.
A német delegátusok erre határozottan kijelen-
tették, hogy ők nem lépnek sztrájkba. Hosszas
vita után az internacionálé elhatározta, hogy
ha nem is valószínűsíthető meg az általános sztrájk-
kot, a többi államok széntermelését oly mérték-
ben fogja csökkenteni, hogy ezek az országok
ne szállíthassanak Angliába szénét. Elhatározta
az internacionálé azt is, hogy érintkezésbe lép
a szállítómunkások nemzetközi szakszervezeté-
vel, abból a célból, hogy az angol bányász-
sztrájk esetén egyik állam se szállíthasson sze-
net Angliának.

Az angol kormány mentőakciója

London, július 30. A ma éjjeli miniszter-
tanács elhatározta, hogy elfogadja a banya-
tulajdonosok ajánlatát, amely szerint a tulajdo-
nosok egyelőre visszavonják a munkásaikat ki-
záró határozatokat, ezzel szemben azonban a
kormány kötelezi magát arra, hogy az anyagi
válsággal küzdő bányákat támogatni fogja.
Baldwin állítólag azt is keresztülvitte, hogy a
bányatulajdonosok az állami pénzekből nagyobb
kamatmentes kölcsönt kapjanak, amely csak a
szénbányák depressziós periódusa után volna
visszafizetendő. A kölcsön lehetővé tenné, hogy
a bányamunkások tovább is eddigi béreiket

kapják, a szénárakat viszont mégis leszállítassák. A minisztertanács megállapította végül, hogy a helyzet elmérgesedéséhez nagyban hozzájárul az is, hogy Anglia tulkorán tért vissza az aranystandardhoz.

(London, július 30. A bányászmozgalommal egyidejűleg a vasutasok is passzív bérmozgalmat kezdtek, amennyiben ellenállást kísérelnek meg a tervezett ötszázalékos bérleszállítás ellen. Egyes szakszervezeti körökben a vasutassztrájk kitörésétől tartanak.

London, július 30. A bányászok és a bányatulajdonosok között eddig még nem jött létre megegyezés. A sztrájk veszélyét még mindig nem hártották el teljesen. Hir szerint a minisztertanács felül akarja vizsgálni a bányatulajdonosoknak adandó állami kölcsönről benyújtott javaslatot, amelyet több miniszter ellenez.

London, július 30. Lapjelentések szerint Walesben huszezer bányamunkás sztrájkba lépett. Ugyancsak abbahagyta a munkát a szivattyúgépek személyzete is. A bányákat már-már árvíz fenyegette. Az utolsó pillanatban intézkedés történt, hogy a szivattyúsok újra munkába álljanak.

Keynes legbátrabb cselekedete

Egy eljegyzési hírt közölnek most a londoni lapok. John Maynard Keynes gyűrűt váltott Lidia Lopuchava orosz táncosnővel. Sem a vőlegény, sem a menyasszony nem szorul bemutatásra.

Lidia Lopuchava fényképei eljutottak mindenfelé, azokba a városokba is, amelyek nem voltak sikerének szemtanúi: és Lidia Lopuchava kétségkívül nagyon szép is, nem csupán nagyon tehetséges. John Maynard Keynes pedig Angliának ma legbrilliansabb tudományos stilsztája és aperszükben, szempontokban leggazdagabb tudományos koponyája huszonhétéves korában már a közgazdaság tanára volt egy olyan jóhírű egyetemen, mint a cambridgei: és huszonkilencéves korában vette át a tekintélyes, súlyos „Economic Journal” szerkesztését. 1914-ben, a háború kitörésének esztendejében az akkor harmincegyesztendő éves Keynes lett az angol pénzügyminisztérium tudományos tanácsadója, résztvevő azoknak az új adóknak a kidolgozásában, amelyek lehetségesé tették, hogy Anglia a gazdasági élet megrendítése nélkül az állami bevételekből fedezze a háborús kiadások jelentékeny részét, azután az entente-hatalmak gazdasági konferenciáin képviselte Angliát és ezerkilencszáztizenkilencben történeti szerepre emelkedett, mivel lemondott delegátusi tisztségéről a német békeszerződés abszurd gazdasági rendelkezései miatt, néhány nappal a szerződés aláírásának kierőszakolása előtt.

Ez a történeti szerep ugyan a biztos miniszteri tárcza feloldozását követelte Keynestől, de Keynes nem habozott és a lemondást megindokolta egy olyan könyvben, amely gondolatmenetének éles logikájánál fogva és megírásának módjánt egyaránt rendkívüli jelentőségű volna akkor is, ha nem számítana a párisi békekonferencia legfontosabb történeti forrásai közé.

Azok a portrék, amelyeket Keynes rajzolt könyvében Clemenceauról, Lloyd Georgeról, Wilsonról: felejthetetlenek az olvasók számára és fényes történeti értékelései a párisi konferencia vezéreinek, de ezekért a brillians arcképekért kár volna megfélekedezni arról, hogy Keynes látta előre elsőnek a jóvátételi kérdés végzetes következményeit és a békekonferenciáról írott könyvében megjósolta, sőt világosan levezette azt a rettenetes gazdasági válságot, amely csak ezután fog bekövetkezni Európában. Ettől a könyvtől fogva Keynes pályája igazán nem szorul ismertetésre.

Akármiilyen élesen vésődött Európa tudatába Keynes neve már jó néhány esztendeje, a nagy cambridgei professzor és a „Nation” jelenlegi szerkesztője még mindig csak negyvenkét éves, és így nincsen túl azon a koron, amikor szabad és lehet házasságot kötni. Két ismert és két fényes név kerül szoros kapcsolatba Keynes és Lidia Lopuchava eljegyzésével, de azért lesznek rossz nyelvek, akik azt mondják, hogy Keynes most még nagyobb dokumentumát adta bátorságának, mint hat év előtt, mikor az entente-országok földjén először lépett offenzívába a párisi békekonferencia ellen, és elsőnek hirdette a német békeszerződés abszurditását. Az angol, a francia és amerikai közvélemény hat év előtti hangulata mellett ez mindenesetre férfias cselekedet volt, ha talán azért igaz is, hogy a most bejelentett eljegyzés még bátrabb elhatározása a jeles valutateoretikusnak és a békeszerződések revíziójáért vívott harc nagyszerű hadvezérének.

A budapesti antantmissziót inzultálták Szombathelyen

(Szombathely, július 30. Az Uj Kelet tudósítójától.) Szokatlan incidens játszódott le a tegnapi nap folyamán az itteni vármegyeház épületében. Az antant Budapesten székelő katonai ellenőrzőbizottsága kedden kiszállt Szombathelyen, abból a célból, hogy többek között két magánlakásban házkutatást tartson. A helybeli hatóságok azonban azzal az indoklással, hogy ez csak bírói végzés alapján történhetik meg, a házkutatást megakadályozták. A bizottság a bírói végzést nem tudta aznap megszerezni. Ugy határozott tehát, hogy a szerdai napot is Szombathelyen tölti és, miután a végzést kézhez kapja, lefolytatja a házkutatást. A keddről szerdára virradó éjszakát a bizottság tagjai a vármegyeház épületben töltötték.

Még alig tértek nyugovóra, amikor az épület előtt szombathelyi lakosok nagy tömege csoportosult és éles szavakkal tüntetett az antantmisszió ellen. A hatóságok képviselői a helyszínre siettek és megnyugtatói igyekeztek a tüntetőket. Közbelépésük azonban eredménytelen maradt. A tömeg

tovább lázongott, majd behatolt a vármegyeház épületébe és az antantbizottság részére rezervált szobák felé tolongott. Időközben azonban már értesítették a rendőrséget, amely nagyobb készültséggel kivonult és kiszorította a tüntetőket a vármegyeházról. A városi és vármegyei hatóságok rangidős tisztviselői még az éjszaka folyamán megjelentek a katonai bizottság tagjaival és sajnálkozásukat fejezték ki a történetek fölött.

A lapok jelentése szerint az antantbizottság hamis feljelentés alapján akart Szombathelyen nyomozni. Állítólag egy tisztviselő, aki a szombathelyi vármegyeházánál volt alkalmazásban és akit szabálytalanságok miatt elbocsátottak, tette bosszúból az antantmisszióval azt a feljelentést, amely szerint a szombathelyi vármegyeházán fontos katonai aktákat rejtegetnek. A bizottság erre sietve leutazott, de természetesen semmiféle gyanús aktát nem talált. A tisztviselő, aki egyébként tiszthelyetesi rangban katonai szolgálatot teljesít, tettének következményei elől Klagenfurtba szökött.

Még ma is működnek a német-nemzeti vérbíróságok Leleplezések a mecklenburgi miniszterelnökről. Mecklenburg a gyilkos szervezetek asziliuma

(Berlin, július 30. Az Uj Kelet tudósítójától.) A „Berliner Tageblatt” a Mecklenburgban székelő völkisch szervezetek vérbíróságairól szenzációs cikksorozatot közöl. Az első cikkben kimutatja, hogy a nacionalista terrorszervezetek közül a „Stahlhelm” szintén Mecklenburgból nyeri az irányítást. Itt él Brémer, a Stahlhelm vezetője, aki annak idején szervezte és ruhával, élelemmel és fegyverrel látta el az ugynevezett „Landarbeitereket”, akik Németország földjén a gyilkosságok egész sorozatát követték el. A vizsgálat kiderítette, hogy Brémer háza valóságos fegyver- és municióraktár volt. A Mecklenburg melletti Gadebusch nevű városkában helyiséget bérelt, ahol szintén fegyvereket és municiót halmozott fel. Mindez a legnagyobb titoktartás mellett és a hatóságok félrevezetésével történt.

Mecklenburgban sokat beszélnek olyan vérbírósági ítéletekről, amelyeknek elkövetői még ma is ismeretlenek. 1924 szeptemberében hirtelen meghalt Mecklenburgban egy Böttcher nevű mezőgazdasági gyakornok, akiről kitudódott, hogy tagja volt egy völkisch terrorcsoportnak, amelyből azonban, miután meggyőződött arról, hogy nincs egyéb célja, mint gyilkolni, ki akart lépni. A vérbíróság ezért halálra ítélte. A szerencsétlen ifjú egy elhagyott erdőben összekötözték, térdre kényszerítették, máglyára tették és felgyújtották. Amikor a sajtó már erősen foglalkozott a dologgal, néhány völkisch-újság azzal akarta Böttcher haláláról elhárítani a figyelmet, hogy az esetből egyszerű öngyilkosságot csinált. A hatóság azonban megállapította a meggyilkolt fiatalemberről, hogy semmiképpen sem követhetett el öngyilkosságot. A tetteseket azonban mindeideig nem nyomozták ki.

Egy másik mecklenburgi eset: Az egyik mecklenburgi uradalmon két szabadságot katonatiszt lelőtt egy szocialista munkást. Az uradalom tulajdonosát, Brandenstein báró mecklenburgi miniszterelnököt a mecklenburgi Landtagban meginterpellálták ebben az ügyben. A miniszterelnök azt a kijelentést tette, hogy a munkást egy „hadbíró” annak rendje és módja szerint halálra ítélte és kivégezte. A mecklenburgi miniszterelnök ezzel a kijelentéssel két katonatisztnak, akiknek nevét sem

tudta, elismerte azt a jogát, hogy kinevezhesék magukat hadbíróknak, halálos ítéleteket hozhassanak és azt végre is hajthassák.

A cikkek írója több olyan mecklenburgi és környékbeli uradalom nevét sorolja fel, amelyen a völkisch-szervezetek terrorcsoportja működik. Itt, ezekben a szervezetekben eszelték ki a Rathenau-gyilkosság pokoli tervét. A gépípszto, amellyel Rathenaut leterítették, szintén Mecklenburgból származik. Ugyancsak a mecklenburgiak gyilkolták meg Kadow szeminaristát, akit előbb leittattak, majd kivítették őt a mezőre és ott fadorongokkal verték agyon. Kadow büne az volt, hogy tiltakozott a völkischek gyilkos módszerei ellen. A parasztság hónapokig titkolta ezt az ügyet, mert attól tartott, hogy a terroristák épügy végeznek velük, mint a szerencsétlen szeminaristával. Csak később, amikor egy esetben vád alá helyezték a terroristák egyikét, jöttek ők is a bíróság elé, hogy jelentést tegyenek a gyilkosságról. Akkor azonban már nem lehetett kinyomozni a tetteseket.

Az utolsó vérbírósági ítéletet Schweringben hozták, amelyet azonban a gyilkos organizáció egyik tagja elárult. A vérbíróságokat és terrorszervezeteket von der Lühe egykori huszárkapitány pénzeli. Hornstorf uradalman és kastélyában rendszeres összejöveteleket tartanak a gyilkosok. Legutóbb ez a társaság elűntetett egy parasztot, aki a rendőrségen elárulta, hogy Lühe kastélyából hová küldték a fegyvereket.

Berlinben nagy izgalommal tárgyalják ezeket az eseteket. Most már csak azt várják, hogy a hatóságok is, az adatok nyomán, erélyesen avatkozzanak bele a mecklenburgi gyilkos szervezetek ügyeibe.

— A Márfy-perben a bizonyítási eljárás kiegészítését kéri. Budapestről jelentik: A Márfy-per tárgyalásánál az ügyész ma a bizonyítás további kiegészítését kérte. Mindenekelőtt meg akarják állapítani, hogy Márfy atyjának és rokonainak vallomásai megfelelnek-e a valóságnak. A tárgyalást vezető elnök ma közölte a fegyverszakértőkkel, hogy az órászakértők velük ellentétben azt vallják, hogy a bombák óraszerkezettel voltak ellátva.

Uj cikoria csomagokat

szintén piros papírba göngyölve ujabban erősen feldicsérnek és olcsóbban ajánlanak. Ne hagyja magát megtéveszteni... Csak a valódi Franck-ot fogadja el, melynek cím-kéjén rajta áll az ismert kávédaráló, valamint a Franck Henrik Fiai cégjelzés. A valódi Franck* a legismertebb kávépótlék és az is marad.

* kávédarálóval

Egy zsidó s

Lapunk sport tunk a zsidó fut sának, az osztrák nak diadalmas len alkalmával a legj ellen játszva, ösz nyertes, ismetelter hatalmas zsidó és faj testi erőteljess Hakoah lengyelor diadalutja volt, a Lengyelország ősvirágokkal fogad állomásokon, a m zajos ünneplésben

Vilna városába egy zsidó vándor zónság felismerte padra vitték ők vihara mellett let egylet vezetőségét egy képre kerül kultura papjai. állomására Gordn egy ismételt győ sába, Rigába fo közbeeső állomás oly kitörő lelke ziamussal fogad minden képzelet vezetője elhagyd Morgenzeitung-na való bevonulás dichimmusza a z amellyel a Hako szolgáltatokat tet többek között:

A lengyel lett állomáson eg vezetője lelkes csokrot nyújtott az összes követke már valóságos mények után s fogadtatás mérete futott be vonat rára. A perron volt tulzsufolva. E helyet csinálhatta A főváros és a z gadtak lelkes bes nevében Baar kö tetszésnyilvánítás udvar épületét és lejátszódtott, az t előtti téren váral tömeg áttörte a tették játékosain kemény küzdelem által szétszórtan utat tettünk a vendéglátóink e levő fürdőhelyre zióban helyeztek körülünk forgott. sétát tettünk és tunk, lelkes ün

Vasárnap R mérté össze erejé más helyén szá

Katolikus

Bukarest, ju tikan elhatározta katolikusok száma udja, hogy egye

SZI

Ju Zelm Lageric Az iram A svéd filmgy

Hójjag E Vig

Katonazene

Szombatoa és Mex I

Egy zsidó sportegylet diadalutja

Lapunk sportrovatában több ízben beszámoltunk a zsidó futballsport ragyogó reprezentánsának, az osztrák futballbajnok bécsi Hakoahnak diadalmas lengyelországi turájáról, melynek alkalmával a legjobb lengyel és zsidó csapatok ellen játszva, összes mérkőzéseit fölényesen megnyerte, ismételten bebizonyítva Lengyelország hatalmas zsidó és nemzsidó tömegei előtt a zsidó faj testi erőteljességét és sporteremtségét. A Hakoah lengyelországi turnéja a zsidó sport diadalutja volt, a turné egyes állomásain — Lengyelország összes nagyobb városaiban — virágokkal fogadták a bécsi futballistákat az állomásokon, a mérkőzések alatt és után pedig zajos ünneplésben részesítették őket.

Vilna városában meglátogatták a hakoahisták egy zsidó vándorszínháza előadását, a közönség felismerte a Hakoah játékosait és a színpadra vitték őket, ahol a lelkes nézők tapsvihara mellett lefényképezték a csapatot és az egylet vezetőjét a társulat tagjaival. Együtt, egy képre kerültek: a zsidó szellemi és testi kultúra papjai. Vilnából a lengyel tura utolsó állomására Gordnoba utazott a Hakoah, innen egy ismételt győzelem után Lettország fővárosába, Rígába folytatta útját. A lettországi ut közbeeső állomásain és az ország fővárosában oly kitörő lelkesedéssel, oly impozáns entuziazmussal fogadták a zsidó csapatot, amely minden képeletet felülmul. A Hakoah egyik vezetője elhagyatással számol be a Wiener Morgenzeitung-nak a fogadtatás és a Rígába való bevonulás részleteiről, amely valóságos diadémusza a zsidó sportélet fejlettségének és amellyel a Hakoah valóban felbecsülhetetlen szolgálatokat tett a zsidó ügynek. Ezeket írja többek között:

A lengyel határ elhagyása után az első lett állomáson egy deputáció fogadott, melynek vezetője lelkes beszéd után gyönyörű virágcsokrot nyújtott át. Ugyanez ismétlődött meg az összes következő állomásokon, — vagonunk már valóságos virágerdő volt. De az előzmények után sejtelmünk is lehetett a rigai fogadtatás méreteiről. Este háromnegyed 9 kor futott be vonatunk a lett főváros pályaudvarára. A perron beláthatatlan embertömegtől volt tulzsufolva. Hosszu időnkbe került mig annyi helyet csinálhattak, hogy elhagyjuk kocsinkat. A főváros és a zsidó testületek képviselői fogadtak lelkes beszédekkel, melyeket a csapat nevében Baar köszönt meg. A tömeg viharos tetszésnyilvánításai mellett hagytuk el a pályaudvar épületét és autóbá szálltunk. Ami ezután lejátszódott, az talán alig írható le. Az állomás előtti téren várakozó tizezrekre menő ember-tömeg áttörte a rendőri kordont és körülkerítették játékosainkat. Egy jó félóra, valamint kemény küzdelmeinkbe került, mig a tömeg által szétszórtan valahogy összeverődünk. Körutat tettünk a gyönyörű városban, azután vendéglátóink egy Rígától 30 kilométernyire levő fürdőhelyre vittek, ahol egy idillikus panzióban helyeztek el. Az egész fürdőhely élete körülünk forgott. Ejjel 12 órakor még egy Strand sétát tettünk és mindenütt, ahol megfordultunk, lelkes ünneplésben volt részünk.

Vasárnap Riga legerősebb futballcsaptsával mérte össze erejét, melynek eredményéről lapunk más helyén számolunk be.

Katolikus egyetem Bukarestben

Bukarest, július 30. A „Lupta“ szerint a Vatikán elhatározta, hogy Bukarestből a romániai katolikusok számára centrumot csinál. A lap azt is udja, hogy egyetemet is felállítanak a fővárosban.

SZINKÖR-MOZGÓ

Július 31. péntek:

Zelma Lagerlöf híres regénye átdolgozva filmre

Az iramszarvas csodája

A svéd filmjáratás leghatásosabb attrakciója.

Ezt megelőzi:

Hójjag Bandi mint rendőr

Vígjáték, 2 felvonásban

Katonazene Előadás ok kezdete **Katonazene**

3, 5 és 7 órakor

Szombaton és vasárnap jön: **Neveltetés királya.**
M. x Linder legújabb alakítása.

Ma legalább hét Osztrák-Magyar monarchia létezik

Vilmos excsászár és Nitti volt olasz miniszterelnök feltűnéstkelő nyilatkozatai

(Washington, július 30. Az Uj Kelet tudósítójától.) Az „United Press“ egyik munkatársa rendkívül érdekes interjú közöl, amelyet Vilmos császár doorni udvartartásának főnöke adott a császár nevében. Az újságíró megkérdezte az excsászárt, mi a véleménye a jelenlegi európai hadikészülődésekről. Az excsászár mindenekelőtt tudatta, hogy nem óhajt hivatalosan nyilatkozni. Mint Németország uralkodója és a német hadsereg parancsnoka harminc éven keresztül megvonta Európa békéjét. A gonosz és lehetetlen varsaillesi békeszerződés azonban lefegyverezte Németországot és megfosztotta az európai béke biztosítékaitól. A lefegyverzett Németországot állig felfegyverkezett államok veszik körül. Végül azt üzentte Vilmos excsászár, hogy az a kérdés, amelyet az „United Press“ munkatársa

hozza intézett, megerősíti azt a meggyőződését, hogy a varsaillesi békeszerződés nem állja meg a helyét és ezért érvényességét meg kell szüntetni.

Az „United Press“ ezután Nitti volt olasz miniszterelnököt, az ismert pacifistát kérte fel, mondja el megjegyzéseit Vilmos excsászár nyilatkozatára vonatkozólag. Nitti kijelentette, hogy a varsaillesi békeszerződést mindenkor elítélte, mert mig azelőtt csupán egyetlen Elzaszlotharingia volt, most hat-hét van és mig 1918-ig csupán egyetlen Osztrák-Magyar Monarchia volt, most legalább hat-hét ilyen államalakulás létezik. Nitti végül hangsúlyozta, hogy ebben a pillanatban egymillió emberrel több áll fegyverben, mint a háboru előtt.

Oroszország politikailag is jobbfelé orientálódik

A lett külügyminiszter nyilatkozata

(Bécs, július 30. Az Uj Kelet tudósítójától.) Lettland külügyminisztere, Siegfried Maierovics, aki Berlint, Brüsselt, Párist, Londont és Rómát látogatta meg, visszatartában Bécsbe érkezett, ahol a Hotel Imperialban fogadta a sajtó képviselőit. Lettland külügyminisztere országa külügyi politikájáról így nyilatkozott:

— Mi a Kelet és Nyugat közötti szakadék hidjának tekintjük magunkat. Szabad tranzit-forgalmat adunk kelet és nyugat államainak és sok könnyebbséget a közlekedés körül és így Oroszország közgazdaságának is szolgálatot teszünk. Oroszországban most érdekes folyamat megy végbe: az új gazdasági politika. Hitem szerint ez a politika erős jobboldali fejlődés felé fog vezetni. Már a koncessziók rendszerével szemmeláthatóan leépítik az orosz nacionalista kereskedelmi politikát. Ma pedig Oroszország gazdasági politikája jobbfelé tolik, el lehet várni azt is, hogy politikai tekintetben is jobboldali orientációt fog követni. Külföldi utamon több ízben olvastam, hogy a balti

államok Angliával karöltve, erős oroszellenes politikát fognak csinálni. Ez a hír nem felel meg a valóságnak és nyilván abból a feszültségből származott, amely mostanában Anglia és Oroszország között fennáll. A balti államok, elsősorban pedig Lettland, nem követ oroszellenes politikát. Minden vonalon a béke politikája irányító minálunk.

A külügyminiszter elmondotta még, hogy Németországgal több elintézetlen kérdést kellett rendeznie Lettlandnak, így elsősorban kereskedelmi szerződést kellett kötnie. Elmondotta, hogy Lettland, amely politikailag és gazdaságilag is szövetségben van Eszlanddal, legközelebb vámuniót fog létrehozni ezzel az országgal. Litvániával ezideig nincsenek jóviszonyban, azonban minden törekvés oda-irányul, hogy ez is létrejőjön. A többi országokkal való viszony a lehető legobb.

Maierovics miniszter tegnap este elutazott Bécsből Prágába, ahonnan Varsón át Rígába fog utazni.

Megszűntetik Kisküküllő megyét?

Három megyére osztják fel a B. n. t. Még nincs végleges döntés a megyefelosztások kérdésében

(Bucuresti-Bukarest, július 30. Az Uj Kelet tudósítójától.) A kormány tagjai tegnap délután folytatódólag minisztertanácsot tartottak, melyen mindenekelőtt az erdélyi jégkárosultak részére nagybősszegű pénzegélyt szavaztak meg. A fogarasi, szolnokdobokai és a szilágy megyei károsultaknak azonnal folyosítják a segélyeket.

Ezután az állami bányamunkások memorandumát tárgyalták, amelyben fizetésük és természetbeni járandóságuk felemelését kérik. A minisztertanács a szakminiszterek referálása után teljesíthetőnek találta a munkások kéréseit és azokat teljes egészében elfogadta illetve teljesíti. A munkások már a legközelebbi fizetésekor felemelt fizetésüket kapják.

A délutáni tanácskozás előtt egy rannicul-megyei küldöttség jelent meg a miniszterelnök-nél, akit arra kért, hogy a megyebeosztásoknál Putnameye néhány községét csatolják megyéjükhez.

A miniszterelnök válaszában kijelentette, ha a gyakorlatban meg lehetne valósítani azt a sok tervet, amit a megyebeosztásokkal kapcsolatban neki eljuttattak, mindenkinek teljesítené kívánságát. Példának azt a megyét hozza fel, melyben az ő florica birtoka fekszik. Florica 70 km. re fekszik a megyeszékhelytől és alig pár kilométerre van töle egy másik megye székhelye, Pitesti. A floricai paraszt így, ha valamit el akar intézni, a megyeszékhelyig 70 kilométert kell megtennie gyalog vagy vonaton. És mégis nehézségekbe ütközik Floricának más megyébe való beosztása. Kérte a küldöttséget, megyébe a minisztertanács, illetve a közigazgatási törvény végrehajtóbizottságának határozatát.

Három megye lesz a Bánátról

A küldöttség lehangoltan távozott a minisztertanácsról. Lapjelentések szerint a minisztertanács elintézték a megyebeosztásokat. Ezen híreknek azonban ellentmond az hivatalos kijelentés, hogy csak a legközelebbi bizottsági ülésén hoznak végleges döntést. A lapok szerint a döntés során elhatározták,

hogy Kisküküllő megyét megszüntetik és a megyét a balázsfalvi járással együtt Balázsfalvamegyévé alakítják át, melynek Balázsfalva lesz a székhelye. Az eddigi megyeszékhely Dicsőszentmárton csupán rendezett tanácsu város marad.

A Bánát beosztására vonatkozólag úgy döntöttek, hogy három megyére osszák be és pedig Krassó, Severin- és Lugos megyékre.

Biharmegyét kettéoszák Bihar- és Belényes megyére.

A részletkérdéseket a közigazgatási törvény végrehajtó bizottságára bízták.

Bíróság elé állítják Sterét

A „Lupta“ szerint a tegnapi minisztertanács az eddig közölteken kívül megvitatták miként lehetne biztosítani a lakosság nyugalmat Beszarábiában.

Inkuletz közölte a minisztertanácsal, hogy a kisenevi választásokon történtek komolyan veszélyeztették az ottani rendet. Ezért a harmadik hadtest parancsnoksága katonai bíróság elé állítja Stere professzort az állambiztonság ellen elkövetett vétség miatt.

A katonai ügyészség vizsgálata rendkívül részletességgel megállapítja Stere bűnösségét, melyet a községekben felvett jegyzőkönyvek és kihallgatások igazolnak. Mindezen vádak alapján közvádat emeltek Stere felesen. Mivel azonban Stere képviselő és így védi az immunitás, a hadbíróóság a kormánytól kért felhatalmazást arra, hogy Sterét letartóztathassák. A minisztertanács hozzájárult a vizsgálat megindításához és megadta a felhatalmazást a hadbíró-ságnak, hogy alkalmazza Sterével szemben a katonai büntetőtörvénykönyv paragrafusait és amennyiben arra szükség mutatkozik Steret le is tartóztathatják.

* Mielőtt Palesztinába utazik, el ne felejtse elolvasni Ben Ami „Uj Palesztina“ című könyvét.

Ujabb hatalmas területtel gyarapodott a zsidó nemzeti földbirtokállomány

(London, július 30. Az Uj Kelet tudósítójától.) A cionista végrehajtóbizottság mai ülésén bejelentették, hogy a Keren Kajemeth újabb hatalmas területtel gyarapította a zsidó nemzeti földbirtokállományt. Az erre vonatkozó tárgyalások, amelyek már régebben megindultak, most befejeződtek és a Keren Kajemeth meghatalmazottjai már meg is kötötték a vételi szerződést. Az új birtokterület 45.000 dunamot (több mint 4000 hektárt) tesz ki és a Merom-tótól északra és egyik oldalról Jessod Hamelah másik oldalról Mesullah és Tel Chai kolóniák között fekszik. A síkságot, amelyen a birtok elterül, Hulemezőségnek nevezik. Ez a vidék negyven mé-

ternyire van a tenger színe felett és egyelőre egyetlen lakosa sincsen. Elhagyatottsága ellenére egyike a legtermékenyebb területeknek. Kiterjedtségére jellemző, hogy a már meglévő zsidó nemzeti földbirtokállománynak mintegy egytizedét teszi ki. A Keren Kajemeth első feladata az lesz, hogy a síkságon található mocsarokat lecsapolja. A zsidó pionirokra, akik itt dolgozni fognak, körülbelül hasonló feladat vár, mint amilyent az Emekben kellett elvégezniük. Az új zsidó birtok eddigi tulajdonosai arabok voltak. A Keren Kajemeth a 45 ezer dunamért 90 000 fontot, vagyis dunamonként 2 fontot fizetett.

Szombaton dönt a vádtanács Boeriu fogvatartása fölött

Holtpontra jutott a nyomozás a Nuszbaum-ügyben

(Cluj-Kolozsvár, július 30. Az Uj Kelet tudósítójától.) A Nuszbaum-ügyben a nyomozás az utolsó huszonnégy óra leforgása alatt egy lépéssel sem haladt előre. Az ügyet még mindig a legnagyobb titokzatosság borítja, mert az eddigi nyomozás során egyaránt kerültek elő a gyilkosság és az öngyilkosság mellett szóló bizonyítékok, úgy, hogy a vizsgálat vezetői sem képesek pozitív véleményt alkotni maguknak arról, hogy a szombat éjszakai dráma hátterében gyilkosság, vagy öngyilkosság lappang-e. A nyomozás vezetői fáradtságos önfeláldozó munkájukkal igyekeznek mindent elkövetni, hogy az ügyet a lehető legobjektívabban mederbe tereljék.

Tegnap számában jelentette az Uj Kelet, hogy dr. Dunca vizsgálóbíró Boeriu dr. valamint Pap Anna kenyereslány leány előtt, a felmerült gyanúok alapján, kihirdette a vizsgálati fogságot elrendelő végzést. Tegnap délután a vizsgálóbíró előtt folytatódott a tanúhatalgatók. A kihallgatások csak a késő esti órákban fejeződtek be. Munkatársunk ma délelőtt felkereste Dunca dr. vizsgálóbírót és nyilatkozattételre kérte fel az ügy jelenlegi állása felől.

— Sajnos, nem állhatok az urak rendelkezésére — válaszolt Duca dr., — mert a vizsgálat érdekei megkívánják, hogy az ügyről ne nyilatkozzam. Mint tegnap is hangsúlyoztam, vizsgálatom folyamán egyaránt kerültek fel Boeriu dr. ellen a

terhelő és mentő bizonyítékok, úgy, hogy szükségesnek véltem az ügy teljes tisztázása végett, úgy Boeriu dr. ellen, mint Pap Anna ellen a vizsgálati fogságot elrendelni. A gyanúsítottak a vizsgálati fogságról szóló végzést megfélembizték és úgy tudom, hogy védőjük útján be is adták felebbezésüket a vádtanácsoshoz.

Alkalmunk volt beszélgetni dr. Román Valér-al, Boeriu dr. védőjével, aki munkatársunk előtt a következőképpen nyilatkozott:

— A Boeriu ügyben, amint már a lapok is közölték, a vizsgálóbíró a fogvatartást rendelte el. Védelem érdekében a mai nap folyamán megfélembiztem a vizsgálóbíró határozatát, mert szerintem a terhelő bizonyítékokkal szemben sokkal több az olyan körülmény, amely az öngyilkosság mellett szól.

Arra a kérdésünkre, hogy bűnösnek tartja-e Boeriu doktort, dr. Román Valér kijelentette, hogy ő mint Boeriu védője, erre a kérdésre nem válaszolhat. Információnk szerint a törvényszék vádtanácsa az ügy sürgősségére való tekintettel már a holnapi nap folyamán tanulmányozás alá fogja venni a vétek által benyújtott felebbezést és a szombati vádtanácsi ülés előtt már tárgyalásra és döntésre fog kerülni a bonyolult ügy két gyanúsítottjának felebbezési ügye és akkor fognak dönteni szabadlábrahelyezésük, vagy további fogvatartásuk fölött,

Kidobták a robogó vonatból egy zsidó kereskedőt

Utirajz Csernovitzból Szatmárig 1925-ben

(Satmar, július 30. A Szatmáron megjelenő „Szamos” című lapban olvassuk az alábbi cikket: Az antiszemitizmusnak időnként lappangó, de aztán annál nagyobb erővel feltörő bűnös szenvedélyessége a héten újabb kilengésre vezetett, amelynek hőse egy szatmári kereskedő, Adler Bernát, Kert-utca 4. szám alatt lakó bőrkereskedő, akit Csernovitzból való hazautaztában ért el a zsidó utasokat léptenyomon fenyegető végzet.

Adler szerencsére minden komolyabb baj nélkül került ki az antiszemita veszedelemből s a következőkben meséli el kálváriáját:

— Csernovitzból Besztercén keresztül igyekeztem haza. Amikor a dornavatrai állomásra értünk, láttam, hogy két, egyenruhát viselő diákosport között parázs verekedés folyik. Hamarosan megtudtam, hogy az antiszemita diákok verekednek össze a zsidókkal s a harc vége az lett, hogy a zsidó diákok alaposan megverték támadóikat, akik hanyat-homlok menekülve ugráltak fel az éppen induló besztercei vonatra.

— Egyedül ültem a fülkében s szerencsétlenségemre éppen ebbe a fülkébe szállottak be a megvert antiszemita diákok is. Jól beszéltek románul s így meghallottam, hogy a legválasztékosabb kifejezésekkel illették a zsidókat s egymás biztatva mondogatták, hogy ezért a vereségért még bosszút állanak.

— Egyszerre csak az egyik diák odafordul hozzám és megkérdi:

— Ugye, maga zsidó?

— Tudtam, hogy ha megmondom, rettenetes helyzetnek leszek kitéve, gondoltam, talán sikerülni fog félrevezetni őket s megtagadtam zsidó voltomat. Erre a diákok nekemestek, lefogtak és kivittek a kocsni nyitott folyosójára. Itt karomra akasztották podgyásomat, majd szitkozódások kísé-

retében ledobták a robogó vonatról.

— Szerencsére talpra estem, nem vesztettem el lélekjelenléteimet s mivel a vonat hosszú volt, sikerült az utolsó kocsi feljáromját elkapnom s pár pernyi levegőben való légás után felkapaszkodnom.

— Az utolsó kocsiiban három zsidó katona ült, akiknek elmondottam a vonaton történeteket s akik megbíztattak, hogy maradjak csak nyugodtan velük, ott semmi bántódás nem érhet.

— A diákok, akik a vonatról látták, hogy sikerült a haláltól megmenekülnöm és a vonatra ismét felkapaszkodnom, a következő állomáson ájtöttek az utolsó kocsiiba s ott ismét elkezdtek az inzultálásokat. A zsidó katonák egyike figyelmeztette ugyan őket, hogy menjenek vissza fülkéjükbe, azok azonban nem tágitottak, sőt annál fenyegetőbben viselkedtek. Karfelfartva, fenyegetve közeledtek felém. A helyzet kezdett veszélyes lenni, amikor az egyik zsidó katona felugrott s az előlálló diákot úgy mellbevágta, hogy az hanyattvágódott s legalább öt társát eldöntötte.

— A diákok erre visszavonultak, nagy volt azonban az ijedelmem, amikor megtudtam, hogy a három katona csak Beszterczéig utazik.

— Besztercén a katonák leszállottak, én pedig a kocsni hátsó oldalán leszállva, a pályaudvar megkerülésével beosontam egyik elsőosztályú fülkébe s ott tettem meg az utat Désig, majd hazáig.

Megkérdeztük Adlert, hogy a kalauzok nem-e próbálták megfélembizni a diákokat?

— Nem mernek azok semmit tenni, — volt a válasz — mert egy héttel ezelőtt egy kalauzt is kidobták a vonatból.

* Nagyváradon hirdetések, előfizetések felvesz és reklamációkat elintéző az Uj Kelet nagyváradon képviselője, Blum Zsigmond, Ezredévi emléktér 2. (Ernyőüzlet.)

HIREK

Az Uj Kelet az egyetemes erdélyi és bausági zsidóság napilapja
Szerkesztők: Giszkalay János és dr. Marton Ernő
Felolvasó szerkesztő Dr. Marton Ernő
Előfizetési árak: Egy hónapra 85 lei, negyedévre 240 lei, félévre 460 lei, egész évre 850 lei.
Az Uj Kelet cikkeinek utánpótlását csak a forrás megjelölésével engedjük meg.

A mai naptár

Péntek

5685. Ab 10
1925. július 31.

Al náharót Babel

Babel vizeinél ülven nehéz gyászban,
S hamikor Cionra emlékeznék vissza
Sirtunk megaláztan.

Fűzfáknak ágára, kiket a szél ringat
Fölaggattuk immár örök némaságra
A citeráinkat.

Mert csufszágra, tőlünk, akik láncba törtek,
Éneket kívánnak, örömet kívánnak,
Akkik meggyötörnek.

„Énekeljete hát egy Ciondalt bátran!”
— Hogyan dalolhatnók istenünk dalát el
Idegen országban?

Egy énekünk van csak, messi hangot adjon:
„Hahogy elfeledlek Jeruzsálem téged,
Jobban leszáradjon!

„Nyelvem is tapadjon inyemnek ölébe
Ha nem gondolok rád, ha nem teszek minden
Örömöm fölébe.

„Sálem napját Isten, ne feled el nékik,
Edonnak, hogy mondták: rontsátok, rontsátok
Az alapkövéig.

„Babel rontott lyánya, — boldog, aki néked
Visszafejt mindent, amit tettél rajtunk
Rémületességet.

„Boldog az az ember, aki megragadja
Es szétzúzván csapja oda minden kölyked
A sziklafaladra...” g. j.

— Augusztus második felében érkezik haza a királyi pár. Bukarestből jelentik: A királyi pár augusztus hó 15. és 20-ika között érkezik az országba. A királyné tegnap részt vett a bukhangami nemzeti ünnepeken.

— A pénzügyminisztérium megtiltotta, hogy az adóhátralék fejében a gabonatermést lefoglalják. Bukarestből jelentik: A pénzügyminisztériumnak tudomására hozták, hogy egyes községekben az adóhátralékokra lefoglalták a gabonaterméseket. A minisztériumból utasítást adtak a pénzügyi hatóságoknak, hogy ez az eljárásuk az adóbeszedőknek megengedhetetlen. Szigorúan figyelmeztetik őket, ha ujjában meg mernek tenni, súlyos büntetésben fognak részesülni.

— A bánáti Avivák és Barissziák kartellnapja. Július 19-én és 20-án rendezte meg nagy körültekintéssel a resicai Hitchabrut Barisszia Resicán az idei kartellnapot, melyről tudósítónk a következőkben számol be: A gyűlést Klein Géza resicai ro rison nyitotta meg a zsidó hitközség tanácstermében a Nemzeti Szövetség helyi csoportjának, a zsidó hitközség kiküldötteinek, valamint a temesvári ellenőrző Barisszia, a lugosi, karánsebesi, orsovai és oravicai Hitchabrutok jelenlétében a kartellnap disz-aszfátot, melynek vezetésére Hoffmann Istvánt, a temesvári felügyelő Hitchabrut ro risonját kéri fel. A szokásos üdvözlések után a Hitchabrutok a múlt héten lefolytatott Herzi-ünnepekről számoltak be. Este a Barissziák jól sikerült kommerszet rendeztek, melynek végzetével a reggeli órákig nyuló tánc volt. Másnap, 20-án egész nap a gyarakat tekintette meg az 50 tagú társaság. Egy kedélyes vacsora zárta be a szépen sikerült kartellnapot, amely nagyban hozzájárult a bánáti Avivák és Barissziák közti testvériség kiépítéséhez.

— Nem Edinburgban a p másfélezer ta ember gyült tanácskozzan zetek közti egymást jo A tagok tul tanácskozzasol zükben van. japánok meg előzékenység határozatot f gitése érdeke

— Elje Sacuieni) el zanári. (M)

— Ausz kell vizum megszüntetés sok a napok elsejétől ke nem kell viz

— Gya állomáson zsebtolvajt

jelentette a reggeli órák egy padon f ismert kolozs alig töltötte karriert futot szabadult a munkához ke keze megaka előmenetelbe Erős László rült megállap nem-e mérg nem valószin állott halált László hulláj intézetbe, ab a halál tulaj

— Pales József, Löw vehetők a k

— Oros Budapestről mitők tavaly jat hoztak k newyorki S

és a külden kamat melle rendelkezése olajat a pet ták és ugy gyalásokat indultak me pany folyta száz kocsiat üzletet szir sége, a Star got az Almé

— Tov források. I reni-i tüzet

Tegnap délt kalizálást, d zője lett, m leumkivezet jobban elter A késő esti ez sem veze hátra, mint gével elfojt 5 méter szé A közeli V zett az IRI a 4, 8 és 1 csakhamar s damester é

— Da ott, Damb

terium sikka a neve, ma köztudatba. régen átlépte

— Huscsarno

— Huscsarno

Nemzetközi pedagógiai konferencia Edinburgban. Július 20-án kezdődött meg Edinburgban a pedagógiai világkonferencia. Több mint másfélezer tanító, tanár és más nevelésügyi szakember gyűlt össze a világ minden részéből, hogy tanácskozzanak, miként lehetne a neveléssel a nemzetek közti megértést előmozdítani, egészségesebb, egymást jobban szerető új generációt nevelni. A tagok túlnyomó többsége angol és amerikai, a tanácskozásokon az irányító szerep tehát az ő kezükben van. Különös súlyt helyeznek a kínaiak és japánok megnyerésére, akikkel szemben rendkívüli előékenységet tanusítanak. A konferencia több határozatot fog hozni a nemzetközi megértés elősegítése érdekében.

Eljegyzés. Klein Évikét (Székelyhid-Sacnieni) eljegyezte Weinstein Nándor Camarzanáról. (Mindenkülön értesítés helyett).

Ausztria és Németország között nem kell vizum. Bécsből jelentik: A vizumkényszer megszüntetésére megindult osztrák-német tárgyalások a napokban sikeresen befejeződtek. Augusztus elsejétől kezdve Németország és Ausztria között nem kell vizum.

Gyanus körülmények között Apahida állomáson halva találtak egy közismert zsebtolvajt. Ma délelőtt az apahidai csendőrség jelentette a kolozsvári ügyészségnek, hogy a kora reggeli órákban, az apahidai vasuti váróteremben, egy padon fekvő, halva találtak Erős László közismert kolozsvári zsebtolvajt. A fiatal Erős, aki még alig töltötte be a tizenkilencedik életévét, nagy karriert futott be pályáján. Alig egy hete, hogy kiszabadult a kolozsvári ügyészségi fogházból és munkához kezdett, de úgy látszik a sors szeszélyes keze megakadályozta a tehetséges zsebtolvajt pályája előmenetelében és korán utólte végzete: a halál. Erős László halálának körülményeit még nem sikerült megállapítani, de felmerült a gyanú, hogy nem-e mérgezési esettel állnak szemben, mert nem valószínű, hogy a tizenkilencéves fiatal a beállott halált szívizvárlás idezte volna elő, Erős László hulláját beszállították a kolozsvári bonctani intézetbe, ahol a boncolás lesz hivatva megállapítani a halál tulajdonképeni okát.

*** Palesztinából levelek jöttek:** Weinstein József, Löwy József, Marton Jenő címére. Átvételük a kiadóhivatalban.

Orosz nyersolaj Magyarországnak. Budapestről jelentik: A magyar petróleumfinomítók tavaly körülbelül 3500 vagon nyersolajat hoztak be Oroszországból. A szállításokat a newyorki Standard Oil Company finanszírozta és a küldemények ellenértékét nyolcszázalékos kamattal a magyarságnak a magyar érdekeltek rendelkezésére. A háromezeröttszáz vagon nyersolajat a petróleumfinomítók már rég földolgozták és úgy volt, hogy az oroszokkal újabb tárgyalásokat kezdenek. Ezek azonban még nem indultak meg és csupán a Vacuum Oil Company folytat megbeszéléseket egyelőre ezeröttszáz kocsi rakomány importja ügyében. Ezt az üzletet szintén a Vacuum newyorki érdekeltsége, a Standard finanszírozza és a nyersanyagot az almásfüzitői telepen dolgozzák föl.

Tovább égnek a moreni-i petróleumforrások. Bukarestből jelentik: A Pleasa moreni-i tüzet még mindig nem sikerült elfojtani. Tegnap délután ágyukkal kísérelték meg a lokalizálást, de az eredmény éppen az ellenkezője lett, mert a lövegek összetörték a petróleumkivezető csöveket és emiatt a tűz még jobban elterjedt a továbbfolyó petróleum miatt. A késő esti órákban újabb kísérletet tettek, de ez sem vezetett eredményre. Nem maradt más hátra, mint alagutat építeni és ennek segítségével elfojtani a tüzet. Száz méter hosszú és öt méter széles alagút építéséhez fogtak hozzá. A közeli Varcekov Moreniban is tűz keletkezett az IRDP tulajdonát képező olajmezőkön a 4, 8 és 10-es számú szondákban, azonban csakhamar sikerült a tüzet elfojtani. Egy szondamester életét veszítette.

Damboviceanu itt, Damboviceanu ott, Damboviceanu sehhol... A pénzügyminisztérium sikkasztó tisztviselőjének Damboviceanunak a neve, ma már szinte regényhősként ment át a köztudatba. A szenális sikkasztót, aki talán már régen átlépte az ország határait és valahol kül-

Óriási összeesküvést fedeztek fel Törökországban

(Bucuresti-Bukarest, július 30. Az Uj Kelet tudósítójától.) Konstantinápolyban, magánjelentések szerint, kiterjedt összeesküvést fedeztek fel, amely a jelenlegi rezsim ellen irányult. Egy konstancai hajón ezzel kapcsolatban fontos kompromittáló okmányokat és nagymennyiségű lőszerszállmányokat találtak, melyek Törökországba voltak irányítva. Angorában letartóztatták Nayb beyt volt sziguranca-vezérigazgatót, Mehmed bey képviselőt, valamint Ismail pasa és Suad bey ezredeseket. Ezenkívül számos letartóztatás történt Konstantinápolyban is. Az összeesküvők puccsot terveztek, melyet egy éjjel akartak végrehajtani.

Abd el Krim díktál

(Páris, július 30. Az Uj Kelet tudósítójától.) A „Westminster Gazette“ mai száma közli Abd el Krim nyilatkozatát, amelyben a ríff felkelővezér kijelenti, hogy csak abban az esetben hajlandó a zöldasztalhoz ülni, ha Franciaország és Spanyolország úgy tárgyalnak vele, mint egyenlő féllel és ha a tárgyalások megkezdése előtt ünnepélyesen elismerik Riffország függetlenségét. Egyidejűleg kijelenti, hogy szó sem lehet arról, hogy őt lefegyverezzék és országát még egyszer gyarmattá tegyék. Azt is

követeli, hogy a háború költségeit fizessék meg neki. Amennyiben Franciaországnak és Spanyolországnak az ő békefeltételei nem tetszenek, próbáljanak másokat elérni. A „Temps“ szerint a francia ellenoffenzíva, az Afrikában uralkodó óriási hőség miatt, legfeljebb csak szeptemberben indulhat meg. Az offenzíva megindulását az is késlelteti, hogy Primo de Riverának nem sikerült határozott megállapodásra jutnia Pétain tábornokkal.

góg, — ötvenezer pedig különböző zsidó sport- és tornaegyesület résztvevői, akik biztosítani akarják a kongresszus zavartalan lefolyását. A szónoklatot a résztvevők komolyan meghallgatták. Vajjon komolyan elhitték-e a hallottakat, arról semmiféle értesítés nem jött.

Vakmerő rablótámadás Zürichben. Zürichből jelentik: Vakmerő rablótámadás történt a szerdáról csütörtökre virradó éjszakán az egyik főútvonalon lévő ékszerüzletben. Ismeretlen tettesek behatoltak a bolthelyiségbe, feltörték a pánccs szekrényt és nyolcszáz ezer svájci frank értékű ékszert elraboltak. A vakmerő betörőket a zürichi rendőrség táviratilag körözötti egész Európában.

A Barmat-ügy — politikai manőver volt. Berlinből jelentik: A „Vorwärts“ rendkívül nagy anyagot közöl, hogy bebizonyítsa, hogy a Barmat-ügy kezdettől fogva, nem volt büntetőjogi, hanem politikai ügy, amelyet az ügyészség is politikai okokból forszírozott, hogy a küszöbön álló elnökválasztás alkalmából felhasználhassák a köztársasági pártok, különösen a szociáldemokraták és a centrum ellen. Német nemzeti oldalról is meg erősítik, hogy a berlini politikai hiradó irodájában tegnap végrehajtott kutatások a Barmat-ügy végleges tisztázására fognak vezetni, valamint tisztázni fogják az ügyészség tevékenységét is.

Ipari parlament Angliában. A „The Economist“, Anglia vezető közgazdasági revüjének legutóbbi számában olvassuk, hogy az angol kormány egy ipari „parlament“ létesítésén fáradozik, amely mintegy kétszáz delegátusból állna s azok a munkaadói és munkásszervezetek tagjaitól verődne össze. Az ipari parlament minden gazdasági kérdésben tárgyalna s a tárgyalások eredményei alapján már a szakszerű véleményre támaszkodva döntene az alsóház, illetve a kormány. Az idea megvalósítását mindenütt rokonszeggel kísérik.

Franciaországban ismét kisiklott egy vonat. Párisból jelentik: Saintantoine és Duroch között közlekedő gyorsvonat kisiklott. A katasztrófa következtében három meghaltak, ketten súlyosan megsebesültek. A vizsgálat megindult annak kiderítésére, hogy kit terhel a felelősség a szerencsétlenségért.

Rasch urlovas megérkezett végcéljához. Berlinből jelentik: Rasch svéd urlovas, aki a romániai Pitestiből kiindulva lóháton végigutazta Európát, ma megérkezett végoéljához Starlschund városba. Ugyanezt az utat tette meg, tudvalevőleg szintén lóháton, XII. Károly svéd király is.

Munkások és horogkeresztesek Bécsben. Bécsből jelentik: A horogkeresztesek egyik csoportja ma összeült a munkások egyik csoportjával és súlyos inzultusokra került közöttük a sor. A rendőrség erős készültséggel vonult ki és hosszas fáradság után szétválasztották a tüntetőket. Az inzultusokat a horogkeresztesek kezdték. Több előállítás történt.

Leégett a nizzai teherpályaudvar. Párisból jelentik: Szerdán óriási tűzvész pusztított a nizzai teherpályaudvaron. A lángok felperzseltek a összes áruaktárakat és elhamvasztották egy kilométer hosszúságban a sineken veszteglő összes teherkocsik rakományait. A kár meghaladja az ötmillió frankot.

EK

deyi! cu hánsági zsidó
és dr. Marton Ernő
on Ernő
ra 85 lei, negyedévre
egész évre 850 lei.
pomséai csak a forrás
k meg.

ptár

10
31.

Bábel

héz gyászban,
keznénk vissza

a szél ringat
k némaságra

kik láncba törtek,
et kívánnak,

Diondalt bátran!
istenünk dalát el

messzi hangot adjon:
szsálem téged,

nyemnek ölébe
nem tesznek minden

feled el nékik,
rontsátok, rontsátok

boldog, aki néked
t tettel rajtunk

ki megragadja
minden kölyked
g. j.

k felében érkezik
restből jelentik: A

és 20-ika között
fálné tegnap részt-

ünnepségeken.
Érium megtöltötte.

ben a gabonater-

estből jelentik: A

udomására hozták,
az adóhátralékokra

et. A minisztérium-

ügyi hatóságoknak,
bőbeszédőknek meg-

figyelmeztetik őket,
enni, súlyos bünte-

s Barissziák kar-

20-án rendezte meg
cai Hitchabrut Ba-

ellnapot, melyről tu-

számol be: A gyű-

ארט. כשר
husesarnok és szalámigyar.

Tisztelettel értesitem igen tisztelt vevőimet, hogy üz'etemben továbbra is folytatom az

השרת hus árulást.

Nagybacsai pártfogásukat továbbra is kérve, tisztelettel Lebovic Béla, Malom-u. No 8.

ארט. כשר
husesarnok és szalámigyar.

KOZGAZDASAG

A nagyiparosok és szakszervezetek közös fronton harcolnak a munkaügyi törvény ellen

Az UGIR bukaresti értekezlete a munkakamarák ügyében

(Cluj-Kolozsvár, július 30. Az Uj Kelet tudósítójától.) A liberális törvényhozás képtelenül képtelenebb alkotásai között talán egy olyan törvényjavaslat sem volt, amely annyi ellenkezést váltott volna ki, mint a Chirculescu munkaügyi miniszter által megformulált munkaügyi törvényjavaslat, melyet a parlament múlt ülészakájában a szenátus már megszavazott. Az a nagy ellenkezés azonban, melyet az ország minden dolgozó rétegében a munkaügyi törvénynek különösen a munkakamarák felállításáról szóló része kiváltott, arra indította a munkaügyi minisztert, hogy a törvényjavaslatot egyelőre levegye a napirendről és azt csak a parlament őszi ülészakáján vétesse tárgyalás alá.

Tegnap Bukarestben az UGIR megbízottai bizalmas jellegű megbeszélést tartottak, melyen részletesen megvitatták a munkakamarák felállításáról szóló törvényjavaslat sérelmeit és ki- vihetetlen rendelkezéseit. Mint megbízható forrásból értesülünk, a felszólalók egyöntetűen állapították meg, hogy a törvényjavaslatnak mai formájában való megvalósulása a romániai ipar teljes zavarát idézné elő és teljesen felborítaná azt az egyensúlyt, amely eddig a munkaadók és a munkások között nagyjában fennállott. Az értekezlet után a gyűlés résztvevői memorandumot terjesztettek a munkaügyi miniszter elé, aki megígérte, hogy minden egyes módosító javaslatot — jöjjön az akár a munkásság szervezetei, vagy a nagyiparosok szervezetei részéről — figyelembe fog venni s ezeknek alapján módosítani fogja a törvényjavaslatot.

A munkakamarák felállításáról szóló törvényjavaslat egyik legabszurdabb része az, mely az egymással homlokegyenest ellenkező érdekű dolgozó rétegeket egy kalap alá vonja s ezáltal az eddig kitűnően működött érdekképviseletek munkáját lehetetlenné teszi. Jellemző, hogy ugy a nagyiparosok szervezete, mint a munkások szakszervezetei tanácsa teljesen egyöntetűen megállapításában, hogy a munkakamarák felállítását csak egy újabb, fölösleges hivatalnoki

státus felállítását jelentené, a gyakorlatban azonban semmiféle reális célt nem szolgálna, sőt arra vezetne, hogy a munkaadók és munkások közvetlenül megkötött szerződéseinek útjába bürokratikus akadályok gördítenének. A Nagyiparosok Szövetsége teljes mértékben a szakszervezetek munkájának megbénítása ellen foglal állást s így közös fronton hajlandó harcolni a szervezett munkássággal a munkakamarákról szóló törvényjavaslat mai formájában való megvalósítása ellen. A szervezett munkásság vezetőinek körében egyöntetű az a vélemény, hogy a kormánynak a munkakamarák felállításával bár rejtett, de valódi célja az, hogy a szakszervezetek munkáját megbénítsa s éket verjen a munkaadók és munkások közvetlen tárgyalásainak menetébe. Eppen ezért a Nagyiparosok Szövetsége elhatározta, hogy részletes memorandumot dolgoztat ki a munkaügyi törvény abszurd intézkedéseinek megvilágítására és érintkezést keres a szakszervezeti vezetőséggel az irányban, hogy a sérelmek korigálására egyöntetűen követeljék a munkaügyi minisztertől.

A szervezett munkásság el van tökélve arra, hogy a szakszervezeti érdekeket semmi- esetre sem engedje elburokratizálni és olyan állami hivatalnokok kezére átjárszani engedni, akiknek semmi érzékük nincs a munkásság és a munkaadók valódi érdekeinek megértésére és istápolására. Lehetetlen az, hogy a gazdasági osztályharc alapján álló szervezett munkásság közös kamarában védelmezhesse meg érdekeit a töle teljesen idegen intellektuális munkások tömegeivel. Ez csak akkor volna lehetséges, hogy ha az intellektuális munkások is a gazdasági osztályharc alapjaira helyezkednének, amit viszont kizár az a körülmény, hogy különösen a szabadfoglalkozásu intellektuális pályák egyes rétegei összehasonlíthatlanul magasabb jövedelemmel rendelkeznek, mint az ugyanezen pályán működő, de elproletarizálódott intellektuelek.

Az 50 százalékos büntető tarifát a vasuti szállítás kezelési illetékére is kiterjesztik. Bukarestből jelentik: A CFR vezérigazgatósága rendeletet adott ki, amely szerint a kiviteli szállításoknál felszámított 50 százalékos fuvardíjtöbbletet, ezután nemcsak a vasuti tarifák szerinti fuvardíjak, hanem a kezelési (manipulációs) díjak után is kell fizetni.

Uj iparvasutak engedélyezése. Bukarestből jelentik: A legfelsőbb műszaki tanács legutóbb tartott ülésén a következő vállalatoknak engedélyezte új iparvágányok építését: Bohn és Flamm cég Arad, „Bánát” részvénytársaság Temesvár, Szatmár városa, „Industriele Miniere” Temesvár, Nagyvárad villamos vasutak, „Societatea Banca Taraneasca din Buzau”, Societatea Intreprinderile Miniere din Balota”, Országos Erdőipari Részvénytársaság. A legfelsőbb bizottság ezenkívül jóváhagyta az aradi Markovitz és Fia egyik iparvasuti vágányának lebontását.

Magyar-francia kereskedelmi tárgyalások előtt. Budapestről jelentik: Korányi Frigyes báró Magyarország párisi követe a francia kormánnyal már hónapok óta tárgyalásokat folytat a kereskedelmi szerződés előkészítése ügyében. A francia kormány, úgy látszik, nem zárkózik el a szerződés megkötésére elől és a Jounes Industrielle jelentése szerint Seruy, a francia külügyminisztérium igazgatója rövidesen Budapestre jön, hogy Magyarország és Franciaország között a kereskedelmi tárgyalások megindításához szükséges előkészületeket megtegye. Jöveteléről a magyar külügyminisztérium és a budapesti francia követség már értesítést kapott. Franciaországgal a január elsejéig fennállott forgalmi — behozatali és kiviteli — korlátozások miatt csupán árukontin-

gensre korlátozódó megállapodásaink voltak és ezt a kontingentálási rendszert váltja fel a magyar kormány az új vámtarifa életbeléptetése folytán rendes kereskedelmi szerződéses rendszerrel. Ennek keretében foglal majd helyet a magyar-francia kereskedelmi szerződés, amelynek sürgős megkötését az teszi indokolttá, hogy az eddiginél jelentékenyen nagyobb keretben induljon meg a két ország között az árucseré.

TÖZSDE

Julius 30 án

A lej: Zürichben 282 50, Párisban 10 55, Budapestben 356, Bécsben 3 61.

Kolozsvár. A devizák lanyha irányzata mellett élénk kínálat és kereslet alakult ki a következő árfolyamok mellett:

Bécs 28 00—28 20, Prága 5 85—5 90, Budapest 353—357, Páris 9 35—9 40, Zürich 38 60—33 70, Newyork 196 00—197 00, London 963—968, Milánó 7 35—7 40.

Zürich Zárlat: Berlin 122 50, Amsterdam —, Newyork 515 00, London 2502 00, Páris 2445 00, Milánó 1895 00, Prága 1525 00, Budapest 72 50, Belgrád 925 00, Bukarest 262 50—262 50, Varsó 94 50, Bécs 72 50.

Bukarest. Devizák: Páris 9 42, Berlin —, London 9 07, Newyork 198 25, Milánó 7 30, Zürich 38 70, Bécs 28 00, Prága 5 92, Budapest —.

Bukarest. Valuták: Napoleon 770, német márka 48 00, leva 1 43, török lira 110, font sterling 985, francia frank 10 00, svájci frank 40 00, olasz lira 7 60, drachma 3 40, dinár 3 50, dollár 199 00, lengyel forint 37 50, osztrák shilling 28 50, magyar korona 28 50, cseh korona 6 00, belga frank —, holland forint —.

SÜRGÖNY. Kolozsvár Polgárai-hoz! Nagy ingyenes Zígottosorsjáték! Minden belépőjegy vásárlója részt vesz július 31-én, augusztus 1 és 2-án a SELECT-mozgó nagy sorsjátékán. A szerencsés nyertes egy szép Zígotto-szobrot nyerhet. Mindnyájan, nagyok és kicsinyek, szegények és gazdagok, fiatalok és öregek, leányok és férfiak siessetek és tegyétek próbára szerencséteket!

1 m. duplészéles **covercoat szövet** minden divatszínben reklámárban
119 lei
Grünfeld textil és divatruházában,
Cluj, Piata M. Viteazul No 39. (v. Széchenyi tér)

Hírneves fogászok bátran ajánlják,
Mert hisz Farmodont fogkrémnek
[nem találják mását.]
1748 1

דמי התמיכה על 4 גלוניות הקונגרס של
העוֹלָם
עתונה המרכז של ההסתדרות הציונית
העולמית מתקבלים רק עד 3 אוגוסט ל"א
"אחר. — מי שרוצה להשיגם ירו לשלוח
80 ל"א אל הסוכן המרנסולוני
Jüdische Buchhandlung
„SAFRUTH“
Cluj, Str. St. O. Josif (Szép-u.) 1.

1 pár selyemflór valódi fil de coe **harisnya**
minden színben, reklámárban
117 lei
Grünfeld textil és divatruházában,
Cluj, Piata M. Viteazul No 39 (v. Széchenyi-té)

Amzel utoda Stern Sámuel
ארטה כשר
étterme
Oradea-Mare, Nagyplac-tér 7. sz.
Ujonnán átalakítva Abonenseket,
és megnegyobbítva társas este-
lyeket, lakdalmak rendezését olcsón vállalom.

Ha művészi kivitelű fa-, vas- vagy réz-
butort, zongorát
szar venni, ne Marosvásárhelyre és tekintse
szajnája az utat SZÉKELY ÉS RÉTI
ERDÉLYRÉSZI BUTORGYÁR RÉSZV. TÁRS. butortermeit,
sztalosok furnárszükségleteiket legolcsóbban itt szerezhetik be

1 m. színtartó karton
csak augusztus 5-ig reklámárban
23 lei
Óiási választék a Grünfeld textil és divatru-
házban, Cluj, Piata M. Viteazul 39 (Széchenyi-tér)

Nagyon olcsó száraz vegyi ruhatisztítás CZINK, Cluj

A Hak
Vasárnap R
játzott a B
7:0 (3:0)
Schwarz, Gr
tes csapatna
vállain vitte
Elhalas
versenyét.
értesíti tagja
nizsverseny
szenved. A
tartva. Neve
soveloni) aug
augusztus 4-
számú pályá
A magy
vivóbajnok
kardvivóbajn
gyar kardviv
Európa kard
mel, 2. V.
Attila 4. gy
József 3. gy.
8. Tóth Pét
tehat az ossz
versenyzők b
Külföld
—Hasmonea
Lemberg. Po
Arne B
svéd uszó eg
versenyen m
uszas világn
másodpercre.
Mégis c
„RA
Reszi
Cluj, Ca
Csakis ez
d o b o z o
valódi béka
BECK
Ahol nagyker
kiskereskedő
csok
Kila
összes p
goráin
Részlet

SPORT

A Hakoah Rigában. Rigából táviratozzák: Vasárnap Riga bajnokságot tartottak, az FC Riga ellen játszott a Hakoah és azt a grandiózus játék után 7:0 (3:0) arányban győzte le. Eisenhoffer (3), Schwarz, Grünfeld és Neufeld a góllövői a győztes csapatnak, melynek tagjait a mérkőzés után vállain vitte ki a lelkes közönség.

Elhalasztották a Haggibbor házitennisz-versenyét. A Haggibbor tenniszszakosztálya ezúton értesíti tagjait, hogy a szombatra tervezett házitennisz-verseny technikai okok következtében halasztást szenved. A verseny aug. 4, 5 és 6-án lesz megtartva. Nevezni lehet Fenichel Ernőnél (Banca Chrissoveloni) augusztus 3-án déli 1 óráig. A verseny augusztus 4-én d. u. 3 órakor veszi kezdetét a 9. számú pályán.

A magyarok nyerték meg Európa kardvívóbajnokságát. Ostendéből jelentik: Az Európa kardvívóbajnokságáért folytatott versenyek a magyar kardvívók fölünyes győzelmével végződtek. Európa kardvívóbajnoka Garay János 7 győzelemmel, 2. V. Uhlyarik Jenő 5. gy., 3. Petisner Attila 4. gy., 4. Mészáros Ervin 3. gy., 5. Rády József 3. gy. 6. Terstyánszki 2. 7. De Tail belga 2. gy., 8. Tóth Péter 2. gy. Egy belga versenyzőt kivéve tehát az összes helyezéseket is a kitűnő magyar versenyzők biztosították maguknak.

Külföldi sporthírek. Lemberg. Hakoah Gratz—Hasnonea 4:2. Zágráb. Gradjansky—HASK 2:2. Lemberg. Pogon—Simmering Bécs 3:1 és 0:2.

Arne Borg új világrekordja. A világhírt svéd uszó egy vasárnap Göttenburgban megtartott versenyen megjavította az 500 m. szabadstílusos uszás világrekordját 6.19.6 mp.-ről 6 perc 19 másodpercre.

Mégis csak legjobb a késnelküli

„RASOL IDEAL“

borotváló por
amely az ország legrégebbi gyártmány, mely most újonnan átprerálva az arcot nem marja és fellemező hatást hagy utána.

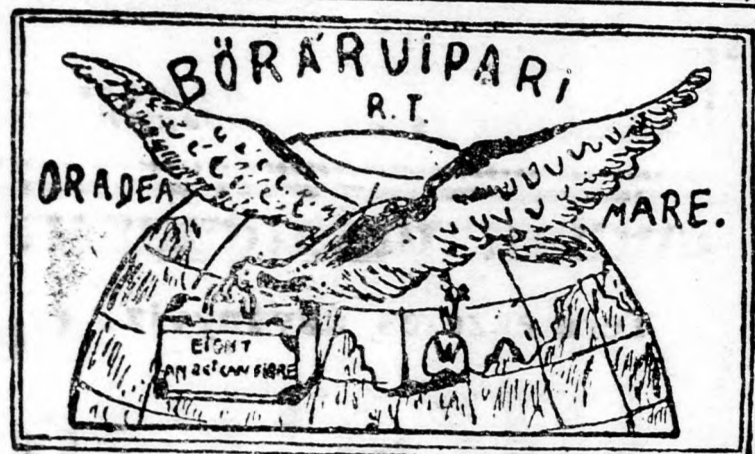
Óvakodjunk az ártalmas utánszaktól. Csak az „IDEAL“ felírású valódi.

Reszling József fodrász
Cluj, Calea Reg. Ferdinand 30.

געעדרטע יידישע הייפרווא!
בישטע פערלאנגען זיא ביים געוועלכער ניר
בעקק קאפפעע
דען ניר דיעזער איז פערלאסליך כשר און
פון פארזעליכע קוואליטעט
יעדע אנדערע צוגארע ווייזן זיא מיט דען ווארטן
צודיק — איד קויפע ניר בעקק קאפפעע
ווייל דיעזער יידישעם פארבראכט איז און
איד אינטערעסירטע מינע גלויבענס
ברידער!
Csakis ezen dobozok jelzéssel ellátott tartalmazzák a valódi béke- BECK- JAVITOTT BECK- KAVÉT
Ahol nagykereskedésnél nem kapható, oda küldünk kiskereskedésnek és magánfogyasztóknak postacsomagot. Kérjen árjegyzéket.

Bőr hőröndök, táskák és kalapköfferekben és

Nagyobb, olcsóbb
transport érkezett a gyárból

Cluj. Cal. Reg. Ferdinand 2.

bőrdíszműkülönlegességek

— Könyvujdonságok —

Gárdonyi Géza: Két menyasszony (Vidám regény)	154
BEN AMI: Új Palesztina	100
Gárdonyi: Mai csodák	176
„ Tizenkét novella	154
„ A báró lelke	154
Georges S.: A megszelidült farkas	198
Nádas: Akiért csak a kezét kell ki-nyújtani	110
Fr. Jammes: Három különös leány	154
M. C. Slopes: Szerelmi élet a házasságban	176
„ Okos szülők	110
„ Boldog anyaság ..	198
Courths Mahler: Kriszta küldetése	110
Herceg: Az első fecske	154
P. Benoit: A táncosnő (Egy zsidó leány regénye)	132
Mihály: Az automobil	210
Schnitzler: Elza kisasszony (Egy zsidóleány története)	132
Lacratelle: Silbermann (Egy zsidó-fiu története)	80
Victor Hugó: A párisi Notre Dame I-II.	180
Benedek: Erdélyi történetek	176
Rouquette: A nagy fehér csönd..	90
Bródy: Rembrandt	150
Tristan: A boxbajnok	80
Lakatos: A teve	80
Dr. Dienes László: Művészet és világnézet	100
Multaui: Havenclar	198
Tabéry: Szar. asbika	176
Gogoly: Tanyai esték	154
P. Benoit: Atlantis	176
Móricz Zsigmond: Pillangó	150
Hemon: Maria Chapdalena	110
A. France: Pinguinek szigete	120
„ Az istenek szomjaznak	120
„ Pártütő angyalok	160
Sztrokay: A rádió	36
„ Kis elektrotechnika	36

Kaphatók az **Uj Kelet könyvosztályában,** utánvétellel vagy a pénz előzetes beküldése mellett

Szerkesztői üzenetek

L. I. Capan, V. I. Carci-Mari, W. M. Cehul-Silvaniei. Kérjük, legyenek türelemmel, mert a közeljövőben valószínűleg Erdély számára is ex-pozitura nyílik meg és erről az Uj Kelet részletes tudósításban fog beszámolni.

D. J. Somkerék. Csak az idézett gyárra vonatkozik.

Sch. S. Carci-Mari. Kérdésére legpontosabb választ a Palesztinahivatal adhat.

L. M. Tasnád. A nyelvet a néhány évszázaddal azelőtt Lengyelországba hívott német zsidók használták. Irodalmivá azonban akkor lett, főleg Litvániaiban, Varsóban és Odesszában, amikor a hebraizálás korszaka nyílt meg a közeli kelet zsidósága között. Ma már olyan irodalmi művek fölött rendelkezünk, amelyek az egész világon vannak elterjedve különböző nyelveken. 2. Legtöbbet Lengyelországban és Oroszországban és főleg Amerikában beszélik és művelik.

P. M. Karánsebes. Eddig a vegyészek számára Pádva vált be a legjobban. Itt élnek a zsidó külföldi diákok legnagyobb számban. Havi 300—400 lírából nyugodtan és diákosan meg lehet élni.

R. M. Tilon. Október tizenötödikén, vagy november elsején. De lehet, hogy időközben ezt a dátumot is megváltoztatják.

Gabella-jegyek tekerőseben, Révész E. nő nyomdaüzemében Targu-Mures, megrendelhetők.

SZÍNHÁZ - MŰVÉSZET

Heti műsor a Színkör-mozgóban
Szombat, vasárnap: A legújabb Patt és Patachen film.

Mozgók műsora.
Urania-mozgó. Péntek és szombat, július 31 és aug. 1-én. *A barlang titka.* Egy boldogtalan házasság története, 6 felvonásban. Főszerepben a csodaszem: Coco.

Select-mozgó. Péntek és szombat, július 31 és augusztus 1-én. Nemzetközi mérkőzés. Díj: 10.000 dollár. *Zigotto ellen Zigotto.* Nagy amerikai nevetető bohózat, a legmerészebb akrobatamutatóványoska, 6 felvonásban. Főszerepben: Zigotto saját maga ellen. *Zigotto box bajnok,* *Zigotto a bárban,* *Zigotto árusító,* *Nevelés rogyásig.* Csak 3 napig!

CITROM
300 és 360-as, verdelli új vágású, tartós áru kapható
LÉB Fivérekéknél,
Cluj. — Telefon 471.

Bucuresti
LUTHER söresarnok
megnyit **Piața Mihailu Viteazul 18.**
(Széchenyi-tér)
A Tornavivódával szemben

Moulin Rouge
Bukarest, Bul. Elisabeta No 25.
Megnyitotta legszebb
amerikai terraszát
az ötödik emeleten. Legpompásabb
kilátás. Variete színház. Elsőrangú
étkező, két zenek. A legkellemesebb sarnok.
Nytva reggelig.

Kilakoltatásom miatt STERNBERG
összes perzsaszőnyegeimet, egész új zongoráimat Wirth, Hoffmann, Gebr. Stigl. stb. Részletre is. Oradea-Mare, Bul. R. Ferd. 14.

Manométereket
és mindenféle mérőműszereket készít, javításokat vállal
GÁSPÁR műszerész, Arad
Str. Horia I. (v. Széchenyi-u.)
Javítás végett beküldött műszereket alanyi hitelessítéssel ellátva, rövid idő alatt visszaküldöm. Telefon 315 sz.

APRÓHIRDETÉSEK

Magyarországi közlésért egy sorban, vastagabb betűvel 6 lej. Legnagyobb apróhirdetés 30 lej. Álláskeresőknek 30% kedvezmény. **Apróhirdetéseket díjla előre fizetendő.**

Ha jól akar nőszülni vagy férjhez menni, fo duljon hozzánk. „IDEÁL” házasságközvetítő iroda, Alva-Julia, Str. Simion Bar-nuțiu No 20. 1864

Kereskedelmi iroda teljes berendezéssel, telefonnal, igen jó helyen eladó. Lloyd Expressnél, Str. Memorandului 24. 9583

Családos özvegy asszony takarítás vagy mosásért lakást keres, kevés bért is fizet. Str. Avram Janku [Petőfi-utca] 5.

Nyomdák!

Prima bécsi **hengerganyag** és póttanyag, kilója 160 lej.

Kapható a „Fraternitas” nyomdában, Cluj, Str. Baron L. Pop No 10.

Naponta friss bivalytej kapható, házhoz szállítva is. Schwartzné, Rudolf-ut 36.

Ügyeljen a címre!

Oradea-Mare, Str. Nic. Jorga (Zöldfa-u.) 19.

Berkovitsné

שָׂרָה בֶּרְקוֹוִיטְשׁ vendéglőjét kezhelyiséggel kibővítette. Ismert elsőrendű konyha. Mérsékelt árak!

Intelligens korrepetitort keresek 10 éves fiam mellé ki középiskolai felvételtelére előkészítendő. Cím a kiadóban.

Jó megjelenésű, agilis pénzbeszedő - üzletszerző felvétetik. Cím a kiadóban.

Atadó egy jömeneteli éjjeli mulató Segesváron. Cím megadható: özv. Kohn Mihályné, hírlap-iroda, Targu-Mures. 9578

Ifjusági irodalom.

Dickens: Cooperfield Dávid	300
A. France: Gyöngyike	100
Burnett: A kis lord	140
Cervantes: Don Quijote	100
Babits: Aranygaras	320
Benedek Elek: Nagypó meséi	140
” ” Magyar mese monda- világ I—II.	400
” ” Magyar mese monda- világ III—IV.	400
Mark Twain: Tamás urfi	180
” ” Tamás urfi léghajón	180
” ” Tamás urfi mint detektiv	160
” ” Hucklebery Fin	240
Kunos Ignác: Adakalei mesék	180
Molnár: Pál-utcai fiúk	200
Moric: Légy jó mindhalálig	160
Schöppflin: Hatványprofesszor feltámadása	80
Erdélyi szász népmesék	20
Román népmesék	20

Kaphatók az Uj Kelet könyvostályában.

GYAPJUIPAR R. T. TIMIȘOARA

Gyapjumosóda, gyapjufésülde, kamgarn, vigogne-szövőde, takácsmühelyek. mügyapjagyár, apretura, festőde.

Köztölt és szövőttárugyár
Körülbelül 50 munkást foglalkoztat. Saját konfekelő és luhtenyésztés.

Természetes ásványviz. **Celestin**

Grand-Grille Hopital

Ovakodjunk az utánzatoktól. Vichy-Etat só lugesavas, emészthető viz házi elkészítésre. Vichy-Etat pastillák evés után elősegítik az emésztést.

Schnabel Herman

חֶרְמָן שְׁנַבֵּל huscsarok és szalámigyára
Cluj, Piata M. Viteazul 26.

Ajánlja elsőrendű szalámi gyártmányait legolcsóbb napi árakon.

Postai megrendeléseket

pontosan eszközölk, viszonteladónak nagy árkedvezmény, Árjegyzék és חֶרְמָן kivanatra mindenkinek

Tennisz nadrág,
lüster sacco, vászon ruhák

Neumann M. cég
Cluj, Piata Unirii No 14.

A zsidó irodalom köréből

Szabó Imre: Zsidó komédiások	60
Mendele Moicher Szfurim: Santa Fiske	80
Kis Arnold: Echod	25
Patai: Héber költők (Kis kiadás)	30
Patai: Héber költők anthológiája	650
Nordau: Dr. Kohn	45
Szabolcsi Lajos: Csillag fia	110
Herzl: Zsidó állam	30
Sokolov: Uj zsidó	15
Lichtheim: A zsidó Palesztina	15
Ujvári Péter: Tulsó parton	70
Neményi: Isten keze	75
Biró: A zsidók utja	50
Agnon: A meggörbödött kiegyenesedik	35
Frigyos: A zsidók természetrajza	45

Kaphatók az

Uj Kelet könyvostályában.

Kedvező vételnapok. Julius 10—aug. 10.

nagy tétel

férfi, fiu és gyermekruha

kerül eladásra, rendkívül előnyös árakon. **Kizárólag ab raktár.**
Nézze meg készleteinket! Kétfizetődik. — Elsőrendű és középminőség!

1. A legkiválóbb szabás.
2. A legjobb kidolgozás.
3. A legujabb fazonok.
4. A legmegfelelőbb hozzávalók.

G a z d a g v á l a s z t é k !

Prima Fabrica Ceho-Slovacã Pentru Confectiuni
de Haine Barbatost, Strada Berzei 94-96. Bucuresti.

Luxusutazás — Gyorsutvonalak a francia kikötőkből:

New-York — Canada
Guba — Mexiko
Venezuela - Haiti - Antillák
Marocco - Algir - Tunisz
és más kikötőkbe.

Információkkal és jegyekkel szolgál:
„SARNIA” S. A. Bucurest.
Pasagiul Comedia
Táviratcim: Transatbuc.
Rador 259

Szerkesztőse
hivat...
Kéziratok kizárólag szerkesztőséghez...
szedők. Kéziratokat...
dánk vissza.

1925 augusztus 1

Az orrunk

Minden zsidó, akéber méltóságát megnozták, tapogassa mivan még a helyén, mellére. Vallja be, mellet sem érezte antiszemita atrocitánem vágják le semfület. Ami pedig ezebagatell dolog. Legaur, az ország bernszóra se érdemes amikor a zsidóknak orrát.

A berni követ urkisérétében, kirándulértekezletre hívta összpapjait, hogy panaszhallgassa. Furcsa dolkövet, aki a népszövtart fenn, most amikvan szönyegen a néptóságában személyesengekhez. Kézenfekvőmarosvásárhelyi „magápolitikai céljai vanna szük, hogy kitünökérá magát a marosvásálegyintsen egyet a kepapok, Petrescu ur fékülönböző antiszemita diploma semmitmon„Ugyan, kérem — meez igazán semmiség, amik történnék, amilyedaltak elő, ha levágyavagy az orrát.”

Nagyszerű keleti bünk. Méltó volna arszak az igazhitű muzumuzulmán, ha valami talja magát, hogy vameg rosszabbul megya nek nem faj a mi szepogromokkal vigasztalugyan azt is: „En Skérdik az egyetemekenem zsidó és ott ha vnatra, baj nélkül éranélkül, hogy utközbenatból.” Ehelyett azovel okosodik és szem pogromnk kísértetét Oroszországra, a legigazságtalanságok földjökövet s a mi helyzetüromokkal méri össze, künk, hogy örvendhet az orrunk.

Igy szónokolt svájden egyes szavánál ujverjük. Igaza van Petraz valóban bagatell. Mdiákokat kiverték az eutasokat kidobták a járókeletet megfüröszthogy a zsidó kereskedtak, hogy a törvényekis kiszedi a zsidó kiségmind semmi, a fontos még a helyén van.

Igen, az orrunkgyarló zsidók mégsetHa szatirikusak akarnásetben joggal idézhetjdifficile est satiram noatnánk, hogy sajnos,z, amely miatt rendsze